

<p>Ad primum sic proceditur. Videtur quod non sit necessarium, praeter philosophicas disciplinas, aliam doctrinam haberi. Ad ea enim quae supra rationem sunt, homo non debet conari, secundum illud Eccli. III, <i>altiora te ne quaesieris</i>. Sed ea quae rationi subduntur, sufficienter traduntur in philosophicis disciplinis. Superfluum igitur videtur, praeter philosophicas disciplinas, aliam doctrinam haberi.</p>	<p>Przy pierwszym tak się postępuje. Wydaje się, że nie jest konieczne, żeby poza dyscyplinami filozoficznymi była inna nauka [<i>doctrina</i>]. Człowiek bowiem nie powinien czynić wysiłków wobec tego, co jest ponad rozumem, zgodnie ze słowami Eklezjastyka: <i>nie szukaj tego, co wyższe od ciebie</i>. Ale to, co podlega rozumowi, w wystarczający sposób jest przekazywane w dyscyplinach filozoficznych. Zatem wydaje się zbyteczne, żeby poza dyscyplinami filozoficznymi była inna nauka.</p>
<p>Praeterea, doctrina non potest esse nisi de ente, nihil enim scitur nisi verum, quod cum ente convertitur. Sed de omnibus entibus tractatur in philosophicis disciplinis, et etiam de Deo, unde quaedam pars philosophiae dicitur theologia, sive scientia divina, ut patet per philosophum in VI Metaphys. Non fuit igitur necessarium, praeter philosophicas disciplinas, aliam doctrinam haberi.</p>	<p>Ponadto, nauka może dotyczyć wyłącznie bytu, bowiem zna się wyłącznie prawdę, która jest zamienna z bytem. Ale o wszystkich bytach mówi się w dyscyplinach filozoficznych, a nawet o Bogu, stąd pewna część filozofii jest nazywana teologią, czyli nauką boską, jak to widać u Filozofa w ks. VI <i>Metafizyki</i>. Zatem nie było konieczne, żeby poza dyscyplinami filozoficznymi była inna nauka.</p>
<p>Sed contra est quod dicitur II ad Tim. III, <i>omnis Scriptura divinitus inspirata utilis est ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum ad iustitiam</i>. Scriptura autem divinitus inspirata non pertinet ad philosophicas disciplinas, quae sunt secundum rationem humanam inventae. Utile igitur est, praeter philosophicas disciplinas, esse aliam scientiam divinitus inspiratam.</p>	<p>Lecz przeciw jest to, co mówi się w 2 Tm 3: <i>wszelkie Pismo natchnione przez Boga jest pożyteczne w nauczaniu, dowodzeniu, poprawianiu, pouczeniu dla sprawiedliwości</i>. Pismo natchnione przez Boga nie należy zaś do dyscyplin filozoficznych, które zostały wynalezione zgodnie z rozumem ludzkim. Zatem jest pożyteczne, żeby poza dyscyplinami filozoficznymi była inna nauka [<i>scientia</i>] natchniona przez Boga.</p>
<p>Respondeo dicendum quod necessarium fuit ad humanam salutem, esse doctrinam quandam secundum revelationem divinam, praeter philosophicas disciplinas, quae ratione humana investigantur. Primo quidem, quia homo ordinatur ad Deum sicut ad quendam finem qui comprehensionem</p>	<p>Odpowiadam, iż należy powiedzieć, że było konieczne dla zbawienia ludzkiego, żeby była pewna nauka [<i>doctrina</i>] według objawienia Boskiego, poza dyscyplinami filozoficznymi, które badają przy pomocy rozumu ludzkiego. Po pierwsze, gdyż człowiek jest przyporządkowany do Boga</p>

<p>rationis excedit, secundum illud Isaiiae LXIV, <i>oculus non vidit Deus absque te, quae praeparasti diligentibus te</i>. Finem autem oportet esse praecognitum hominibus, qui suas intentiones et actiones debent ordinare in finem. Unde necessarium fuit homini ad salutem, quod ei nota fierent quaedam per revelationem divinam, quae rationem humanam excedunt. Ad ea etiam quae de Deo ratione humana investigari possunt, necessarium fuit hominem instrui revelatione divina. Quia veritas de Deo, per rationem investigata, a paucis, et per longum tempus, et cum admixtione multorum errorum, homini proveniret, a cuius tamen veritatis cognitione dependet tota hominis salus, quae in Deo est. Ut igitur salus hominibus et convenientius et certius proveniat, necessarium fuit quod de divinis per divinam revelationem instruantur. Necessarium igitur fuit, praeter philosophicas disciplinas, quae per rationem investigantur, sacram doctrinam per revelationem haberi.</p>	<p>jako do pewnego celu, który przekracza pojęcie rozumu, zgodnie ze słowami Izjasza (r. 44): <i>oko nie widzi bez Ciebie, Boże, tego co przygotowałeś miłującym Ciebie</i>. Cel zaś powinien być uprzednio poznany przez ludzi, którzy mają przyporządkować do celu swoje intencje i czynności. Dlatego było konieczne człowiekowi do zbawienia, żeby stało się mu znane przez objawienie Boskie coś, co przekracza rozum ludzki. Także do tego, co można badać o Bogu rozumem ludzkim, było konieczne człowiekowi, żeby był pouczony objawieniem Boskim. Albowiem prawda o Bogu poszukiwana przez rozum przychodziłaby do człowieka od nielicznych, po długim czasie i z domieszką wielu błędów, a od poznania tej prawdy zależy całe zbawienie człowieka, które jest w Bogu. Aby więc zbawienie przychodziło do ludzi i stosowniej, i pewniej, było konieczne, żeby o sprawach Boskich byli pouczeni przez Boskie objawienie. Zatem było konieczne, żeby poza dyscyplinami filozoficznymi, które badają przy pomocy rozumu, była nauka święta [<i>sacra doctrina</i>] dzięki objawieniu.</p>
--	---

<p>Ad primum ergo dicendum quod, licet ea quae sunt altiora hominis cognitione, non sint ab homine per rationem inquirenda, sunt tamen, a Deo revelata, suscipienda per fidem. Unde et ibidem subditur, <i>plurima supra sensum hominum ostensa sunt tibi</i>. Et in huiusmodi sacra doctrina consistit.</p>	<p>Na pierwsze więc należy powiedzieć, że chociaż to, co jest wyższe od ludzkiego poznania, nie powinno być poszukiwane przez człowieka rozumem, powinno być jednak, objawione przez Boga, przyjmowane przez wiarę. Dlatego tamże dodaje się: <i>wiele ponad zrozumienie ludzi zostało tobie okazane</i>. I na tym polega święta nauka.</p>
--	---

<p>Ad secundum dicendum quod diversa ratio cognoscibilis diversitatem scientiarum inducit. Eandem enim conclusionem demonstrat astrologus et naturalis, puta quod terra est rotunda, sed astrologus per medium mathematicum, idest a materia abstractum; naturalis autem per medium circa materiam consideratum. Unde nihil prohibet de eisdem rebus, de quibus philosophicae disciplinae tractant secundum quod sunt cognoscibilia lumine naturalis rationis, et aliam scientiam tractare secundum quod cognoscuntur lumine</p>	<p>Na drugie należy powiedzieć, że różna zasada rzeczy poznawalnej wnosi różnicę nauk. Albowiem tego samego wniosku dowodzi astrolog i przyrodnik – mianowicie, że ziemia jest okrągła, ale astrolog za pośrednictwem matematyki, to jest przez coś abstrahowanego od materii; a przyrodnik za pośrednictwem czegoś zauważanego w związku z materią. Dlatego nic nie przeszkadza, żeby o tych samych rzeczach, którymi dyscypliny filozoficzne zajmują się według ich poznawalności w świetle rozumu</p>
--	--

<p>divinae revelationis. Unde theologia quae ad sacram doctrinam pertinet, differt secundum genus ab illa theologia quae pars philosophiae ponitur.</p>	<p>naturalnego, traktowała i inna nauka [<i>scientia</i>] wedle tego, że są poznawane w świetle objawienia Boskiego. Dlatego teologia, która należy do świętej nauki, różni się wedle rodzaju od owej teologii, która jest umieszczana wśród części filozofii.</p>
---	--